

İmanî Esasların Sevdinilmesi ve Öğretilmesi - 2

Terbiyeyle ilgili yazılan eserlerde de çocuğa dini bilgiler öğretilmeden ve bu bilgileri öğretme şartı da koşulmadan çocuğa sadece dünyevî bilgileri öğretmesi için hoca tutulmasının câiz olmadığı ifade edilmiştir. Kadı İyaz bu hükmün gerekçesini şu ifadeleriyle açıklamıştır: “Zira çocuğun, bilahare kalbinden sökülüp atılması zor olan bozuk bir mezhep üzere yetiştirme ihtimali vardır.” Buradan da anlıyoruz ki, henüz bembeyaz bir sayfa hâlinde olan çocuk dimağına ilk olarak imana ait hususların yazılması gerekiyor. Fıtratı icabı telkine açık olan, henüz sorma ve eleştirme yönü gelişmeyen çocuğa Allah inancının ve diğer imanî hakikatlerin sevdinilmesi ve öğretilmesi son derece ehemmiyetlidir.

Fakat Allah'ın varlığı ve birliği öğretilirken çocuğun hassas bir ruha sahip olduğu unutulmamalı ve daha ziyade Allah'ın cemali sıfatları öne çıkarılmalıdır. Çocuk ilk olarak Cenab-ı Hakk'ı seven, koruyan, merhamet eden, hoş gören, affeden, cezadan çok ödüllendiren ve nimetler veren Bir Yaratıcı olarak tanınmalıdır. Yani çocuğu Allah korkusu ile değil Allah sevgisi ile yetiştirmelidir. Allah'tan korkmak gerektiği hususu da ara ara verilmelidir ancak bu da Allah'ın sevgisini kaybetme korkusu tarzında olmalıdır. Yoksa Allah'tan kaçıp uzaklaşmaya sebebiyet veren, O'na karşı olumsuz düşüncelerin uyanmasına yol açan bir korku anlayışı olmamalıdır.

Maalesef çoğu anne babanın, çocuğun korku duygusunu hareket geçirerek istediklerini yaptırma adına, “Allah taş eder”, “Allah yakar”, “Allah seni sevmez” vs. dediklerini duyuyoruz. Fakat bu ifadelerin çocuk ruhunda ne gibi tesirleri olacağı çok hesaba katılmıyor. Hâlbuki çocukların, hissî gelişimleri, zihnî inkişaflarının önünde olduğundan, öncelikle onlara ümit, sevgi, bağlanma ve güven duygularına hitap eden bir Allah tasavvuru sunmak oldukça önemlidir. Bu açıdan imanî esasların çocuklara öğretilmesinde temeli sevgiye dayalı bir öğretim metodu kullanmak gerekir.

Çocuk konuşmaya başladığı zamanlarda “Allah”, “Lâ ilâhe illallah”, “Bismillah”, “Elhamdülillah”, “Allahü ekber”, “Hasbünallah” gibi tevhide dair bazı cümleler ezberletmekle işe başlanabilir. Ancak çocuğun yaşı ilerledikçe, imanî esasları sunum şeklimiz de değişecektir. Mesela çocuk, üç dört yaşına geldiğinde soframızdaki yemeğin, yağın yağmurun, ağaçtaki meyveyi verenin Allah olduğunu söyleyeceğiz. Yaşı ilerledikçe ona muhtarsız bir köy, müdürsüz bir okul, yöneticisiz bir ülke olmadığına göre, mükemmel bir nizam ve intizama sahip bu kâinatın da yaratan ve idare eden bir Rabb'i olması gerektiğini anlatacağız. Çocuk soyut düşünmeye başladıktan sonra ise her ilim ve fennin kendi diliyle nasıl Allah'ı haykırdığını ona anlatacağız. Eğer bu konuda kendimizi eksik hissediyorsak, kitaplara müracaat edecek veya bu konulara vâkıf insanlardan yardım isteyeceğiz.

Çocuklara Allah'ı anlatmanın yanında diğer iman esaslarını da onun seviye ve anlayışına göre ta'lim etmeliyiz. Mesela üç, dört yaşından itibaren meleklerin iyi varlıklar olduğu, insanlara yardım ettiği, çocukları tehlike ve kötülüklerden korudukları, meleklerin kendilerini çok sevdiği vs. anlatılabilir. Sonra da çocuğun yaşı ilerledikçe meleklerin Kur'ân ve hadislerde zikredilen diğer özelliklerine geçilir. Yani meleklerin nurdan yaratıldığı, onların hiç bıkmadan usanmadan Allah'a ibadet ettikleri, Allah'ın bütün emirlerini hemen yerine getirdikleri, Allah'a iyi bir kul olan insanların da meleklerle aynı dereceye çıkabileceği vs. anlatılabilir. Bu arada onlara dört büyük melek olan Cebrâil, Mikâil, Azrâil ve İsrâfil Aleyhimüsselam'dan, kirâmen kâtibin, hafaza ve münker nekir meleklerinden ve onların görevlerinden bahsedilebilir. Yaşları biraz daha ilerleyince de şeytan ve onun insana karşı nasıl bir düşman olduğu anlatılabilir.